

11.1.2021

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

VNS 6/2020 vp Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle – Suomen kestävän kasvun ohjelma

EU:n elpymis- ja palautumistukiväline tarjoaa Suomen taloudelle poikkeuksellisen lisävahvistuksen, joka on hyödynnettävä tehokkaasti. Kansallisen suunnitelman on oltava kunnianhimoinen, jotta voimme edellyttää sitä muiltakin. Muiden maiden elpymissuunnitelmat luovat samalla tärkeitä liiketoimintamahdollisuuksia suomalais-yrityksille.

Tavoitteeksi tulee asettaa, että rahoituksesta saadaan tehokkain mahdollinen vipu yksityisille investoinneille, talouden kestävälle uudistumiselle ja koko Suomen tulevalle hyvinvoinnille. Samalla parannetaan kansantalouden iskunkestävyyttä mahdollisia tulevia kriisejä ajatellen.

Peräänkuulutamme vahvaa panostamista energiatehokkuuteen ja muuhun vähähiilisyteen, digitalisaatioon sekä tuotekehitykseen, innovaatioihin ja infrastruktuuriin.

Yhdyskuntien ja liikenteen vähähiiliset ratkaisut

Suomen kestävän kasvun ohjelma nojaa liikenteen osalta kansallisten päästövähennystavoitteiden toteuttamiseen. Ohjelman kuvaus investointi- ja uudistuskokonaisuuksista on vielä yleisellä tasolla, kuten muidenkin painopisteiden kohdalla. Liikenteen osalta se johtunee myös fossiilittoman liikenteen tiekartan ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman keskeneräisyydestä.

Elinkeinoelämän kanssa käydyissä keskusteluissa on toivottu priorisointia ja konkretiaa liikennettä koskevien rahoituskohteiden osalta. Näin ollen Elinkeinoelämän keskusliitto EK esittää kahta hanketta osaksi Suomen kestävän kasvun ohjelmaan. Molemmat hankkeet tukevat talouden vihreää ja digitaalista uudistumista. Toinen näistä on **Luumäki-Imatra ratahankkeen 2. vaiheen toteuttaminen**. Investointi tehostaa vientiteollisuuden raaka-aine- ja tuotekuljetuksia sekä parantaa matkustajaliikenteen palvelutasoa pitkälle tulevaisuuteen. Toinen kokonaisuus on **Digiratahanke**, jolla käynnistetään junaliikenteen ohjausjärjestelmien uudistus. Digitaalinen ja älykäs järjestelmä parantaa tehokkuutta ja turvallisuutta sekä luo kasvualusta uusille palveluille. Digiratahanke onkin jo mainittu Suomen ohjelmassa.

Muiden liikenteen päästöjä vähentävien toimenpiteiden osalta EK viittaa liikenne- ja logistiikka-alan tiekarttaan päästöjen puolittamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Tiekartta korosta laajaa keinovalikoimaa. Yritysten tiekartan keskeisiä päästövähennyskeinoja ovat logistiikan ja liikennepalvelujen tehostaminen digitalisaatiolla,

Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka
Tiina Haapasalo, Janica Ylikarjula

11.1.2021

uusiutuvien polttoaineiden käytön lisääminen, autokannan uudistuminen, joukkoliikennetoimet sekä liikenneinfran kehittäminen.

Päästövähennystoimien vauhdittamiseen tarvitaan yrityksille kannusteita, innovaatioita, infran rahoitusta ja verorakenteen uudistamista. Uudet teknologiat ovat tiekartassa monella tapaa keskiössä, kuten muidenkin toimialojen vähähiilitiekartoissa.

Liikenne- ja logistiikka-alan tiekartta tarjoaa samalla myös keinovalikoiman, joka tekee polttoaineiden veronkorotukset, kilometriverot tai polttoaineen myynnin rajoittamisen tarpeettomaksi. Veronkorotuksilta välttyminen on Suomen kilpailukyvyllä ja viennille aivan ydinkysymys. Liikenne on jo ennestään erittäin korkeasti verotettua Suomessa. Ruotsissa tieliikenteen verot ovat 40 prosenttia alemmat.

Kansallisessa rahankäytössä huomioitavat periaatteet

EK:n näkökulmasta tärkeitä periaatteita rahanjaossa ovat:

- **Tuetaan talouden uudistumista.** Koronan talousvaurioiden korjaaminen sekä uudistumista ja kasvua tukevat investoinnit on mahdollista yhdistää. Tämä edellyttää yritysten kilpailukyvyyn vahvistamista.
- **Varmistettava yritysten,** myös suurten yritysten **mukanaolo.** Tässä Business Finlandin tulisi olla keskeinen rahoituskanava. Hyödynnetään olemassa olevia rahoitusinstrumentteja, mutta luodaan tarvittaessa uusia.
- **Reilu ja avoin kilpailu.** Huolehditään markkinaehtoisuudesta ja teknologia-neutraaliudesta.
- **Kustannustehokkuus.** Massiivista rahoituskokonaisuutta on suunnattava hallitusti. On tavoiteltava suurempia ja vaikuttavampia kokonaisuuksia, eikä hajottaa rahoitusta pieniksi irrallisiksi puroiksi. Rahoituksella ei pidä paikata budjettirahoitusta eikä sille tule asettaa alueellisia allokatioita. Julkisilla varoilla on mahdollista saada aikaan vipuvaikutusta.

EK:n viestit EU-tason vaikuttamiseen

EK peräänkuuluttaa riittäviä ja läpinäkyviä EU-tason valvontamekanismeja, jotta kaikki maat käyttävät rahoituksen alkuperäisen uudistumistavoitteen ja EU-kriteerien mukaisesti.

Valtiontukisääntöjen yhdenmukainen noudattaminen on varmistettava eri maissa. Unionissa on oltava yhtenäinen käsitys hyväksyttävien tukien peruspiirteistä ja saajakohtaisista määristä, jotta eri alueiden yrityksillä on tasavertaiset kilpailuasetelmat. Yritysten on pystyttävä osallistumaan muidenkin jäsenmaiden julkisiin hankintoihin tasapuolisilla pelisäännöillä.

Takaisinmaksuun käytettäviä mahdollisia uusia omia varoja on arvioitava huolellisesti. Toteuttamiskelpoisia, riittäviä ja vakaita, uusia tulonlähteitä on vaikea löytää. Esillä olleiden esimerkkien osalta on olemassa riski, että ne lisäävät eurooppalaisen elinkeinoelämän kustannuksia, heikentävät kilpailukykyä ja johtavat kauppakumppaneiden vastatoimiin.